

- Kan sociala medier störta en diktator? är temat för Stiftelsen på årets Bokmässan.
- Under hösten kommer en lång rad utbildningar att genomföras i JHS regi.
- I Azerbajdzjan är yttrandefriheten kringskuren men nätet fortfarande relativt fritt.
- 6 november väljer Guatemala president. Valet står mellan två populistkandidater.

Många aktiviteter på årets Bokmässan

Temat för Hjalmarsonstiftelsens verksamhet på årets Bokmässan 22-25 september är frihet på nätet i allmänhet och i synnerhet frågan om vad nya medier betyder för demokratiseringen i ett land. Två seminarier anordnas och ett flertal framträdanden i Stiftelsens monter 00:13 på Internationella torget i H-hallen.

Aktiviteter på Bokmässan 2011:

Torsdag 22 september

13.40-14.00 **Seminarium: Kan sociala medier störta en diktator?** Medverkande Erik Bengtzboe, ordförande MUF och Javeria Rizvi Kabani, projektledare Svenska Institutet med ansvar för program med unga ledare i Nordafrika. Lokal: H-hallen.

14.15 **Kulturminister Lena Adelsohn Liljeroth** delar ut utmärkelse för bästa uppsats. Tävländande är gymnasier i Göteborgsregionen. Ämnet: Kan sociala medier störta en diktator? Lokal: Monter 00:13 H-hallen.

Fredag 23 September

Kl 13.30 Ett samtal med **Walburga Habsburg Douglas om utvecklingen på Balkan** och boken "Balkan Blend". Lokal: Monter 00:13 H-hallen.

14.00 Ett samtal med **ambassadör Krister Wahlbäck**. JHS ger ut hans bok om Baltikum i oktober.

Lokal: Monter 00:13 H-hallen.

Lördag 24 september

10.30-10.50 Seminarium i Bokmässans regi: Kan sociala medier störta en diktator? Ett samtal mellan **Andrey Dmitriev, vitrysk oppositionspolitiker** och Brit Stakston, konsult specialiserad på sociala medier under ledning av riksdagsledamot Cecilia Brinck.

Lokal: F3

13.30 Ett samtal med **Brit Stakston**, konsult specialiserad på sociala medier.

Lokal: Monter 00:13 H-hallen.

15.00 Ett samtal med **Andrey Dmitriev, vitrysk oppositionspolitiker** om vad som händer i Vitryssland, om boken "Diaries of Dissidents" samt en ny bok om Vitryssland som släpps av JHS i november.

Lokal: Monter 00:13 H-hallen.

Söndag 25 september

Besök Hjalmarsonstiftelsen i monter 00:13 i H-hallen.

På dagordningen

- ⌚ 16-18 september i El Salvador Seminarier för Arena partiets ungdomsförbund. Seminarier hålls i tre olika städer runt om i landet för dryga 200 deltagare.
- ⌚ 19-23 september i Stockholm En grupp kvinnliga politiker från Ghana kommer på studiebesök. Kvinnorna är alla från New Patriotic Party (NPP) och kandiderar i nästa parlamentsval.
- ⌚ 22-25 september i Göteborg Bokmessa: se föregående sida.
- ⌚ 4 oktober kl 12 i Stockholm Lunch för riksdagsledamöter M med Anders Åslund, ekonom och expert på Östra europa. Han talar på temat: *Hur Baltikum klarat finanskrisen och vad Europa kan lära därav.*
- ⌚ 3-6 oktober i Bryssel Deltagare från georgiska UNM:s ungdomsförbund besöker Bryssel för att lära mer om EU och Europa.
- ⌚ 6-9 oktober i Istanbul, Turkiet I samarbete med tankesmedjan ALT, anordnas en ideologiutbildning som bygger på boken "Principles for a Free Society".
- ⌚ 10-13 oktober i Bryssel Studiebesök i Bryssel med ungdomar från kroatiska HDZ. EU-kunskap står på schemat.
- ⌚ 24-28 oktober i Stockholm Representanter för georgiska UNM:s ungdomsförbund på studiebesök i Sverige.
- ⌚ 29-30 oktober i Belgrad, Serbien Konferens i samarbete med serbiska G17+. Temat är kampanj.
- ⌚ 24-28 november, Marielund Winter School med ungdomar från Balkan, men även från Sverige, som deltagare.

Läs mer på www.hjalmarsonstiftelsen.se

Politiska fångar släppta i Vitryssland

Under senare tid har Vitrysslands president Aleksandr Lukasjenka i omgångar släppt politiska fångar som dömdes för "massupplopp" i samband med demonstrationerna på valdagen den 19 december förra året. En första grupp om åtta oppositionella släpptes för drygt en månad sedan. Den 1 september återfick ytterligare fyra personer sin frihet. Den 14 september släpptes elva personer, däribland Aliaksandr Atrosjtjankau som i senaste presidentvalet var pressekreterare till Andrej Sannikau och den oppositionella rörelsen *European Belarus*. Han var dömd till fyra års frihetsberövande i ett fängelse med extra hög säkerhet.

Samma dag som den senaste gruppen politiska fångar släpptes beslutade den vitryska regeringen att med vissa begränsningar låta landets valuta flyta, i ett försök att stoppa fritt fall i ekonomin.

En vallokal i Vitryssland i presidentvalet december 2010.

Resultatet var att invånarna desperat försökte köpa andra valutor men få lyckades. Den vitryska rubeln försvagades kraftigt – till 8 600 vitryska rubel på en amerikansk dollar jämfört med den officiella kursen på 5 347 rubel. På den svarta marknaden hade rubeln handlats för cirka 8 000.

Den vitryska rubeln har tidigare i år devalverats med cirka 50 procent, vilket orsakade panikköp av stapelvaror och långa köer för att köpa utländsk valuta.

I ett försök att garantera social stabilitet och öka regimens popularitet har den vitryska regeringen bland annat beviljat alla studenter i huvudstaden gratis resor med kollektivtrafik.

“Schlagerfestivalen kan hjälpa oss”

Nästa vår kommer Eurovisionsschlagerfestivalen att hållas i Baku, Azerbajdzjan, som är okänt för många och som styrs av en auktoritär president. Azeriska oppositionspolitiker hoppas att den uppmärksamhet som internationell medias närvaro innebär ska ge dem en starkare röst, i ett land där yttrandefriheten är starkt kringskuren.

– Regimen bygger upp en vacker fasad men bakom den finns fattigdom. En pensionerad lärare har 120 dollar i månaden att leva på. Och Baku är en dyr stad! Men vi tror att uppmärksamheten under Schlagerfestivalen kan hjälpa oss, förklarar partiledningen från National Independence Party of Azerbaijan (NIPA) på besök i Stockholm. Hjalmarsonstiftelsen samarbetar med NIPA sedan 2003.

Det är inte enkelt att vara oppositionell politiker i Azerbajdzjan. Vardagen kan vara både hård och farlig. “Men vi är vana vid att arbeta under ett totalitärt styre” säger NIPA-politikerna. Azerbajdzjan blev självständigt i och med Sovjetunionens fall 1991. Landet har i dag ett auktoritärt presidentstyre med dynastiska inslag. Rättsordningen uppvisar allvarliga brister. Våld, tortyr och godtyckliga arresteringar av oppositionella är inte ovanligt.

I praktiken är de mänskliga rättigheterna

starkt kringskurna. Yttrandefriheten begränsas bland annat av att traditionella medier är starkt kontrollerade. Ärekränkning är straffbart och journalister som kritiserar regimen i exempelvis tidningar arresteras med jämna mellanrum och döms till fängelsstraff. I detta sammanhang bör noteras att det är de traditionella ofria medierna som är majoriteten av azerers huvudkällor till information. Medan internet som bara når en bråkdel av befolkningen är relativt fritt.

– Vi har inga möjligheter att genomföra en fri valkampanj, säger NIPA-representanterna och förklarar att oppositionen inte får någon tid i tv och att oppositionella tidningar inte kan finansieras via reklam eftersom annonserande företag skulle stängas ner av regimen eller drabbas negativt på annat sätt.

– Vi tror att även internet kontrolleras av regimen men vi märker inte av det så mycket, förklarar NIPA-representanterna och tillägger:

– Vi satsar mycket på ungdomar och de är aktiva på nätet, bland annat på Facebook.

Freedom House redovisar i sin rapport “Freedom on the Net 2011” att antalet Facebook-konton mer än fördubblades från början till slutet av år 2010. I december månad hade närmare 300 000 azerer ett sådant konto.

Vilka är det då som har tillgång till internet i Azerbajdzjan?

Vi vet att bara cirka 12 procent av befolkningen äger en dator. Men många använder datorer på arbetet, i skolor och på internetcaféer. Knappt 30 000 har en blogg. Flertalet av dessa bloggare är yngre och de skriver på azeriska, har Freedom House kunnat konstatera.

Det var också två unga bloggare som var de första att drabbas av regimen kontrollbehov på detta område. Emin Milli och Adnan Hajizade arresterades 2009 och dömdes för huliganism, efter ett bråk på en restaurang som av allt att döma var en provokation (regimen anklagar sällan för ▶

Azerbajdzjan

Befolkning: 9,1 miljoner

Internetanvändning: 27% (Sverige 85%)

Systematisk politisk censur: Nej

Gripande av bloggare/nätaktivister: Ja

Pressfrihet: Ej fritt

Källa: Freedom House; Freedom on the Net 2011

- ▶ brott mot yttrandefrihet utan anger istället andra brott som orsak till arrest och dom). Den egentliga anledningen till att Emin Milli och Adnan Hajizade arresterades tros vara en satirisk film som de lagt upp på YouTube. I filmen sägs åsnor behandlas bättre än de azeriska medborgarna.

I november 2010 släpptes de två ungdomarna efter både nationella och internationella protester. De får dock inte lämna Azerbajdzjan.

Vid denna tidpunkt meddelade regimen också att det statskontrollerade Pressrådet ska börja övervaka nyheter som publiceras on-line. Anledningen sades vara att även dessa måste följa de etiska regler som finns för journalister i traditionella medier.

Vad har hänt?

Hittills ingenting. Men ... som NIPA-representanterna säger:

– Regeringen brukar genomföra sina hot.

NIPA har en hemsida. Partiets tidning finns också på nätet. Hur fungerar det?

– Det är inget problem för kända oppositionella att uttala sig. I alla fall inte för ögonblicket. Ingen skulle tro att det var sanning ifall partiledningen anklagas för huliganism. Det skulle dessutom uppmärksammas av det internationella samfundet. Det är större problem för unga, mindre kända aktivister.

Vad kan hända unga som är politiska aktiva – på nätet eller i vanliga livet?

– Studenter kan hotas att bli utslängda från universitet. Eller så kan de hotas med att något kan hända deras familj, exempelvis problem på arbetsplatsen. Givetvis sägs inte att trakasserier beror på politiska aktiviteter ...

Stark svensk position

I det pågående sammanträdet med FN:s råd för mänskliga rättigheter väntas Sverige lägga ett förslag om en paneldiskussion om yttrandefrihet och internet. Irina Schoulgin-Nyoni, ambassadråd med ansvar för MR-frågor vid Sveriges representation i Geneve, meddelar att ambitionen är att expertpanelen ska sammanträda i mars nästa år.

Förslaget har mötts av överväldigande reaktioner från internationella organisationer som arbetar med nätfrihetsfrågor. Bland annat Association for Progressive Communications har ställt sig bakom det svenska förslaget: "At this extraordinary time for human rights, social media and the internet, we strongly endorse the proposal of the Swedish Government for an expert panel on the promotion and protection of freedom of expression on the internet to be convened at the 19th Session of the Human Rights Council."

Genom initiativet befäster Sverige ytterligare sin position som föregångsland i nätfrihetsfrågor.

Presidentval i Guatemala

Den 10 september valde Guatemala representanter på lokal och nationell nivå samt till presidentämbetet. Vinnare till presidentposten blev två populistiska politiker: Otto Perez Molina från det Partido Patriota (36%) och Manuel Baldizón som tidigare representerat den avgående presidentens parti i kongressen men nu leder Libertad Democrática Renovada (23%). En andra omgång kommer att hållas den 6 november för val av president.

66 % av befolkningen deltog i första valomgången, vilket är en ökning jämfört med tidigare val. Pérez Molinas (61) vallöfte är att styra landet med järnhanden för att bekämpa brottsligheten. (I Guatemala mördas 18 personer varje dag). Han är tidigare militär som sänt ut vissa trevare till samarbete med andra mindre partier.

Manuel Baldizón (41), advokat, uppmärksam-

made i valkampanjen det ökande våldet som är kopplat till narkotikahandel. Han föreslår att dödsstraff införs. Han vill dessutom introducera en extra månadslön till alla arbetare.

Molinas chanser att vinna presidentvalet anses stora. Trots en kostsam första valomgång har han för avsikt att satsa stort inför valet den 6 november. Regeringsalliansen (Unidad Nacional de la Esperanza och Gran Alianza Nacional; mitten-vänster) har ingen kandidat i valet efter att ett domstolsbeslut diskvalificerade den tidigare presidenthustrun från att ställa upp.

Av 333 lokala beslutande församlingar vann regeringsalliansen 112 och Partido Patriota 106. I parlamentet blev resultatet: Partido Patriota 56, Regeringsalliansen 47, Unión del Cambio Nacional 14, Libertad Democrática Renovada 14, Compromiso Renovación y orden 12, övriga mindre partier 15. Hjalmarsonstiftelsens systerparti Partido Unionista har efter valet tre parlamentariker.